

Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2013/693
Deres ref:
Vår dato: 23.05.2013
Deres dato:
Arkivkode: 433.52

Sekretariatets saksframlegg til saker i møte 2/2013 i Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 7/2013 Godkjenning av saksliste

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner sakslista til møte 2/2013 slik den foreligger.

Sak 8/2013 Godkjenning av referat fra møte 1/2013

Utkast til referat fra møte 1/2013 er publisert på nemndas nettside. Det er også lagt ved saken (vedlegg 1).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner referatet fra møte 1/2013 slik det foreligger.

Sak 9/2013 Kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for arten i regionen, jf. §§ 7 og 8 i forskrift av 18.03.2005 om forvaltning av rovvilt.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv og ulv er oppnådd, mens det for gaupe og bjørn ikke er oppnådd. Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv for perioden 01.06.2013 - 15.02.2014.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2013 - 15.02.2014.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (§§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 8.

Rovviltforskriften § 8 (Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (...)

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 03.03.2011.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artenes forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Også naturmangfoldloven § 14 inneholder bestemmelser om vektlegging av interesser. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. I forhold til vektlegging av andre samfunnsinteresser vises det til at vi i våre vurderinger har lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens og jervens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for ulv og jerv i Nordland nedenfor, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt. Førre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Etter sekretariatets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen jervebestanden og ulv utsettes eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefelling og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv, og sekretariatet anser at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant i denne saken.

Det følger av rovviltforskriftens formål, § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for betingede skadefelling av ulv og jerv. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Direktoratet for naturforvaltning (DN). Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionen. Gjeldende forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland ble vedtatt 9. mars 2011.

I rovviltforskriften § 9 står følgende:

"Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- *områdets betydning som beitemark*
- *skadenes omfang og utvikling*
- *potensialet for framtidige skader*
- *mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak."*

I henhold til forvaltningsplanen bør en fellingstillatelse som oftest vare i 14 dager. Det kan være aktuelt å forlenge/ gi nye tillatelser dersom dyr ikke blir felt og skadesituasjonen vedvarer. En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting av vedtatt kvote. Det kan gis midler til godtgjøring, administrasjon og organisering av fellingslag i samsvar med rovviltforskriften §§ 9 og 9a.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Landet er delt inn i åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser. Nordland er en egen forvaltningsregion med følgende bestandsmål:

- 10 ynglinger av gaupe
- 10 ynglinger av jerv
- 1 ynglinger av bjørn
- 0 ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein, jf.

rovviltforskriften § 8. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for bjørn og ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. Det er data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som skal legges til grunn, jf. rovviltforskriften § 7. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Ved kvotefastsettelse skal nemnda legge vekt på den regionale forvaltningsplanen, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jfr. rovviltforskriften § 7 andre ledd.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskriften § 3. Det vises her til NINA Rapport 898 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2012* og Oppdragsrapport nr. 5 – 2012 fra Høgskolen i Hedmark – *Ulv i Skandinavia og Finland, Sluttrapport for bestandsovervåking av ulv vinteren 2011-2012*.

Ut fra de nevnte vilkårene når det gjelder myndighet og bestandssituasjonen for de store rovdyra, har nemnda nå myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv i Nordland for perioden 1. juni 2013 til og med 15. februar 2014. Når det gjelder gaupe og bjørn, er det DN som har myndighet til å fastsette eventuelle kvoter for betingede fellingstillatelser.

Ulv

Det skal ikke etableres ulv i områder med samisk tamreindrift, noe som vil si at det ikke skal etableres ulv i Nordland. Ulv påvises kun sporadisk i Nordland. Det har ikke vært gitt fellingstillatelser på ulv i fylket siden 1984. I 2004 ble det påvist 11 tap av sau til ulv, men det ble ikke funnet grunnlag for å iverksette felling av ulv. Det er etter 2004 ikke med sikkerhet dokumentert sau eller rein drept av ulv i Nordland. Ulv kan streife over store områder under utvandringen, og ulv kan således komme raskt og relativt uforutsigbart inn i fylket både fra Sør-Skandinavia og fra den finsk/russiske bestanden.

I den regionale forvaltningsplanen står det om ulv:

"Rovviltnemnda ønsker ikke en fast forekomst av ulv i Nordland, og ønsker å bruke tilgjengelige virkemidler for å sikre dette. Rovviltnemndas utgangspunkt er at det skal være en lav terskel for å tillate skadefelling av ulv. Nemnda er imidlertid klar over at ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kritisk truet i Norsk Rødliste 2006). I St. meld. nr 15 (2003-2004) s.112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland."

Dersom sau og rein dokumenteres drept av ulv, skal det være lav terskel for å tillate skadefelling. Kunnskap om ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvbestanden, skal tillegges vekt ved vurdering av terskelen for skadefelling."

Ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kritisk truet i Norsk Rødliste 2010). I St. meld. nr 15 (2003-2004) s.112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland:

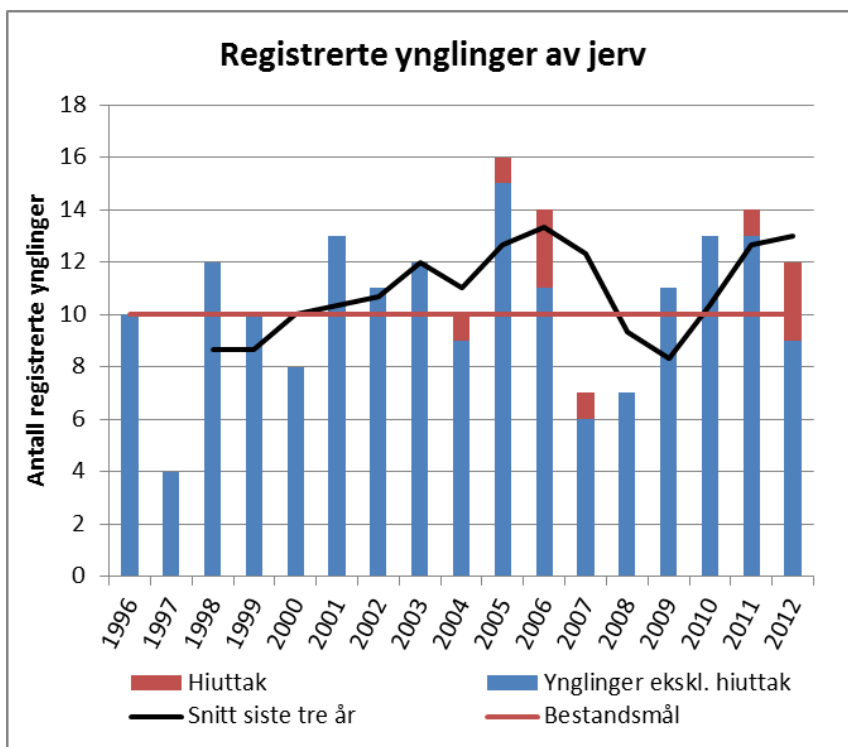
"Ulv: Det skal ikke legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende par

av ulv i regionen. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for den ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia.”

Dette, sammen med rovviltforskriftas overordnede mål om å sikre bærekraftige bestander av rovviltartene og bestemmelsene i naturmangfoldloven om å sikre bestandenes overlevelse, tilsier at man ved vurdering av terskelen for skadefelling, også må vurdere ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvebestanden.

Jerv

Jerven er utbredt over store deler av fylket, med en hovedvekt av bestanden i indre strøk av fylket mot svenskegrensen. Etter en nedgang i registrerte jerveynglinger i 2007 og 2008 har jervebestanden vært økende, og Nordland har de siste årene ligget noe over det fastsatte bestandsmålet om 10 årlige ynglinger av jerv (snitt siste tre år var i 2012 på 13 ynglinger), se figur 1. Foreløpig tall på antall ynglinger i 2013 pr 14.05.2013 er 6 dokumenterte eller antatte ynglinger av jerv i Nordland. Det presiseres at årets registreringssesong ikke er avsluttet, og at SNO for tiden følger opp flere mulige ynglelokaliteter.

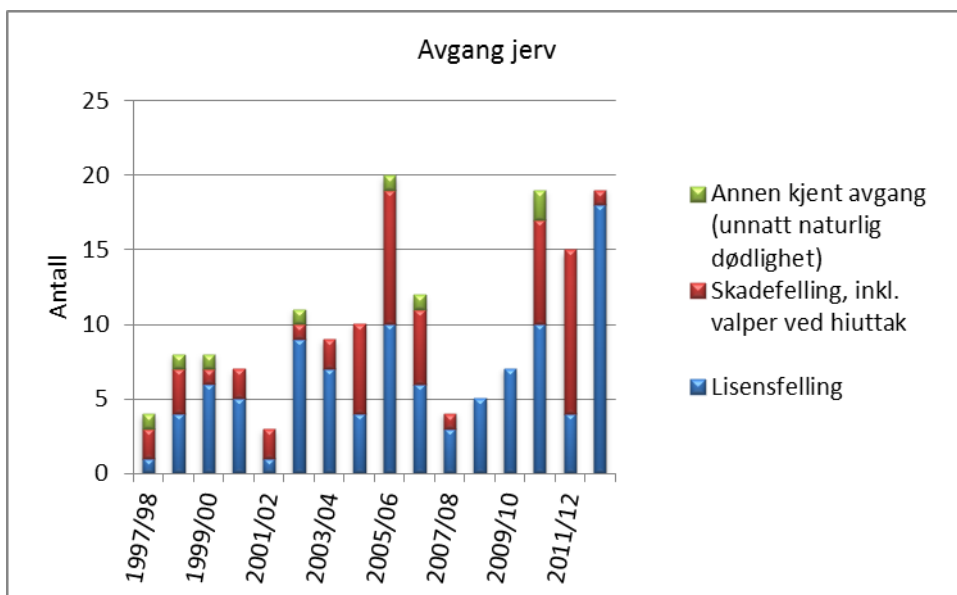
Figur 1. Antall ynglinger av jerv registrert i Nordland i perioden 1996-2012. Kilde: Rovbasen.

I tillegg til registrering av jerveynglinger, samles det inn ekskrementer for DNA-analyse. Analysene fra perioden 2009-2011 viser at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige (NINA Rapport 843). Disse danner en stor østlig jervebestand i Skandinavia. Antall jerv identifisert ved DNA de ulike årene i denne jervebestanden har holdt seg rimelig stabilt de siste årene, med i underkant av 300 individer per år. På bakgrunn av DNA-analysene og hi-registreringene konkluderer Rovdata med at det har vært en jevn bestandsøkning i de to nordligste jervebestandene i Skandinavia. Den

østlige (som Nordland er en del av) framstår som spesielt robust, med et bestandsanslag fra yngleregistreringen på omtrent 750 individer. Det har vært et betydelig uttak i den norske delen av denne bestanden, mens det på svensk side er minimal beskatning. Siden bestanden på norsk side ikke synker til tross for høye uttak, er det i følge Rovdata god grunn til å anta at det er netto innvandring fra Sverige i disse områdene.

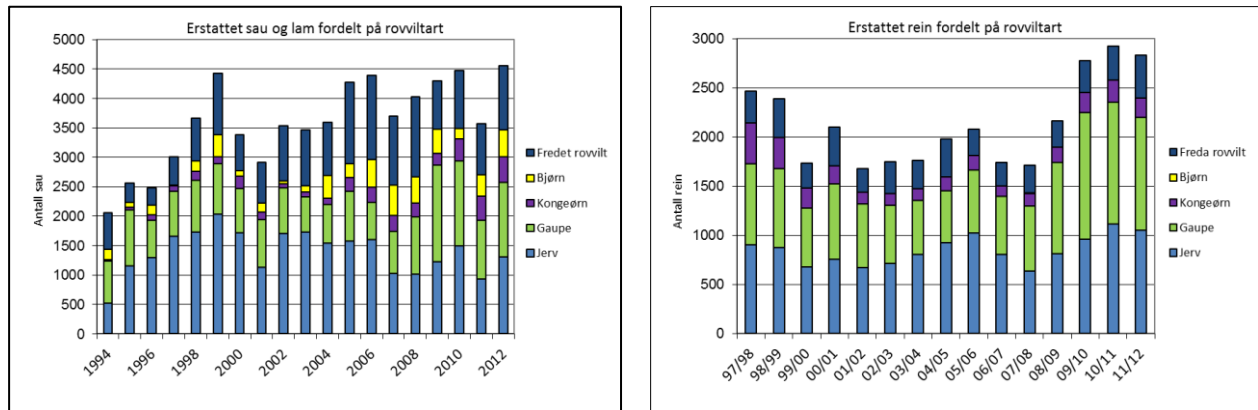
Kjent avgang av jerv skjer i hovedsak gjennom ordinær lisensfelling og ved ekstraordinært uttak i regi av Statens naturoppsyn. I tillegg blir det nesten årlig påkjørt jerv, samt funnet døde jervevalper som ofte viser seg å være drept av andre hannjerv. Det er nå flere år siden lokale skadefellingslag har klart å lykkes med å felle jerv i Nordland. Tidligere ble det i snitt årlig felt én jerv på skadefelling av lokale fellingslag i Nordland.

Vinteren 2012/2013 ble det felt 18 jerv på lisensfellinga. Dette er ny rekord med god margin. I etterkant av dette har SNO gjennomført uttak av en enkeltjerv.

Figur 2: Avgang av jerv fordelt på årsak i Nordland i perioden 1997-2013.

Tapene av sau og rein til jerv er årlig svært store i fylket, og det erstattes årlig 800-1000 rein og 1000-1500 sau til jerv i Nordland (figur 3). Tapene er spredt over store deler av fylket fra kyst til innland.

Figur 3: Erstattet sau og rein fordelt på rovviltart. Kilde: Fylkesmannen i Nordland.

Forvaltningsstrategi for jerv i forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland

Rovviltnemnda har inndelt Nordland etter prioriterte beiteområder, prioriterte kalvingsland og prioriterte rovviltområder:

Prioriterte beiteområder og prioriterte kalvingsland

Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i områder prioritert som beiteområder for sau og kalvingsland for rein. Videre er Lofoten/Vesterålen og kyststrøkene i resten av fylket definert som områder hvor det ikke er ønskelig med forekomster av rovvilt. Terskelen for å felle rovdyr som tar sau innenfor disse områdene vil være vesentlig lavere enn utenfor.

Prioriterte rovviltområder

Områdene som i forvaltningsplanen ikke inngår i:

- prioritert beiteområde for sau (kart over disse på side 41 i forvaltningsplanen);
- prioritert kalvingsland for rein (kart over disse på side 41 i forvaltningsplanen);
- kyststrøk, øyer, halvøy og kystnære områder (skravert område i kart på side 43 i forvaltningsplanen);
- forvaltningsområde Lofoten/Vesterålen (jfr. kart på side 43 i forvaltningsplanen),

er prioriterte rovviltområder. I disse områdene vil en måtte akseptere tap til rovvilt og terskelen for å felle rovdyr i disse områdene vil være vesentlige høyere enn utenfor.

Oppsummering og tilråding fra sekretariatet

Fylkesmannen konstaterer at bestanden av jerv og ulv ligger over det fastsatte bestandsmålet for region 7, og at myndigheten til å fastsette kvote for betinget skadefelling for disse artene er lagt til rovviltnemnda i regionen.

Bestandsregistreringene viser at jervebestanden ligger noe over det fastsatte bestandsmålet. Tapsomfanget forårsaket av jerv er høyt. Skadefelling er et virkemiddel for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein. Det har vært et betydelig uttak av jerv i Nordland

denne vinteren, noe som bør ha en tapsreducerende effekt. Samtidig viser vinterens jerveregistreringer at det er jerveaktivitet i store deler av fylket. De fleste registrerte ynglingene og områder med mistanke om ynglinger ligger i prioriterte rovviltområder, men det er også jerveaktivitet i prioriterte beiteområder. Videre vil jervens leveområde ofte kunne berøre prioriterte beiteområder selv om hilokaliteten ligger i et prioritert rovdyrområde. Ut fra dette vurderer vi at det er et potensiale for tap av sau og rein til jerv kommende beitesesong, og behovet for å iverksette skadefellingsforsøk vil kunne oppstå. Vi vurderer at skadefelling av inntil fire jerver vil være forsvarlig i forhold til målet om å forvalte jervebestanden nærmest mulig bestandsmålet for jerv i Nordland. Førrige sesong hadde Fylkesmannen i Nordland en kvote på fire betingede fellingstillatelser på jerv.

De siste årene har Fylkesmannen i Nordland hatt en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv. Dette mener vi vil være tilstrekkelig også for sesongen 2013/2014.

Konklusjon

Ut fra retningslinjer for iverksetting av fellingstillatelser, bestandssituasjonen ift. nasjonale bestandsmål, tapssituasjonen i fylket, og tidligere års erfaringer med fellingstillatelser, tilrår vi en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2013 - 15.02.2014.

Sak 10/2013 Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland – vurdering av evt. oppstart med revisjon

På forrige nemndsmøte ba nemnda om at sekretariatet utarbeider en vurdering av hvordan dagens plan fungerer og om deler av planen bør endres, som grunnlag for videre drøftinger på neste nemndsmøte.

Sekretariatets vurderinger og anbefalinger

En geografisk differensiering mellom beitedyr og rovvilt som ivaretar den todelte målsettinga er svært utfordrende i Nordland. Topografi og rovdynenes arealbruk og biologi setter naturlige begrensninger i hvordan man kan lykkes med å differensiere mellom beiteområder og rovviltområder. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Tilgjengelige virkemidler i forhold til forebyggende tiltak i beitenæringene og uttak av rovvilt gjennom både bestandsregulering og skadefelling vil derfor ikke få den effekten som er ønskelig, og forvaltningen vil da oppfattes som uforutsigbar og konfliktfylt. Dersom det skal være realistisk å redusere antall rovvilt i de prioriterte områdene for beitedyr uten at dette går på bekostning av de vedtatte bestandsmålene, bør differensieringen mellom beitedyr og rovvilt skje med bruk av mer sammenhengende områder. En annen arealdifferensiering behøver ikke føre til større områder prioritert for rovvilt (for enkelte arter kan mindre områder være dekkende), det avgjørende er at det bør legges opp til mer sammenhengende områder, og områder som i større grad er tilpasset rovdynenes biologi.

Fylkesmannen anbefaler at nemnda starter en prosess med revisjon av forvaltningsplanen. Målet må være å lage en forvaltningsplan som i best mulig grad ivaretar den todelte målsettingen om både bærekraftige rovviltbestander og levedyktige primærnæringer, og at planen gir et godt grunnlag for en forutsigbar forvaltning. Kunnskap om både beitedyr i utmarka og rovdynenes arealbruk bør danne grunnlaget for videre arbeid med arealdifferensieringen. En planrevisjon bør også innebære en ny vurdering av hvordan man fastsetter fellingsområder ved kvotejakt og lisensfelling, slik at man i best mulig grad legger opp til en målrettet bestandsregulering av rovvilt.

Bakgrunn

Lovverket og nasjonale føringer

I følge rovviltforskrifta § 6 skal rovviltnemndene utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1 om at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forvaltningsplanen skal vise hvordan rovviltnemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter. Rovviltnemnden skal ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen ved utformingen av forvaltningsplanen. Planen skal sendes Direktoratet for naturforvaltning til uttalelse før den vedtas av rovviltnemnden.

Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt som skal bygge på de nasjonale bestandsmål for de enkelte rovviltartene i regionen. Rovviltnemnden skal i forvaltningsplanen legge vekt på en langsiktig geografisk differensiering som innebærer et

best mulig skille mellom beitedyr og faste forekomster av rovvilt basert på en avveining av de kryssende hensyn som skal ivaretas.

Jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Gaupe er en jaktbar art, men også denne er fåtallig, og krever forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av disse artene. Samtidig er det slik at rovvilt volder skade på næringsutøvelse, primært bufe- og tamreinnæring, samt på andre samfunnsinteresser. For blant annet å forhindre skade på bufe eller tamrein eller skade på person eller vesentlig skade på eiendom kan rovvilt felles med hjemmel i unntaksbestemmelsene i naturmangfoldloven. Stortinget har dessuten ved behandlingen av rovviltmeldingen lagt vekt på at det skal være mulig med levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, herunder næringsdrift basert på utmarksbeiting både for bufe og tamrein. Det skal også tas hensyn til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt. Hensynet til disse interessene medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. En bærekraftig forvaltning må derfor avveie og ivareta de ulike hensyn på en best mulig måte innenfor de rammer som følger av naturmangfoldloven. Ofte vil det være slik at ikke alle interesser kan ivaretas i samme område eller til samme tid. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder. Det er imidlertid en forutsetning at forvaltningen av rovvilt ikke må true bestandens overlevelse. Dette er også vektlagt av Stortinget, jf. Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004) og i Stortingets rovviltforlik fra 2011.

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være forvaltningsmessig ulik praksis i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder.

Arealdifferensieringen i gjeldende plan

Utgangspunktet for arealdifferensieringen i dagens forvaltningsplan er en definering av prioriterte beiteområder for sau og rein. Kart fra Organisert beitebruk for sau og reinbeitedistriktenes inntegning av sentralt kalvingsland for rein var utgangspunktet for hvilke områder som skulle prioriteres til beitedyr. I tillegg er det etter innspill fra kommuner og beitenæring, tilkommet noen flere områder med sauebeite som ikke inngår i OBB. Videre er hele Lofoten/Vesterålen og en avgrenset sone langs kysten av hele fylket definert som prioritert beiteområde for sau og rein. De resterende arealene er definert som prioriterte rovviltområder.

Tall fra Skog og Landskap (AR50) viser at skog, myr, snaumark til sammen utgjør ca 34200 km². Prioriterte beiteområder for sau og prioritert kalvingsland for rein utgjør ca 60 % av totalt utmarksareal. Prioriterte rovviltområder utgjør ca 40 % av totalt utmarksareal.

Det er 100 % overlapp mellom prioriterte områder for gaupe og jerv. Bjørneområdet overlapper ca 99 % med prioriterte områder for gaupe og jerv (det er kun en veldig liten del av bjørneområdet som ikke er prioritert område for gaupe og jerv).

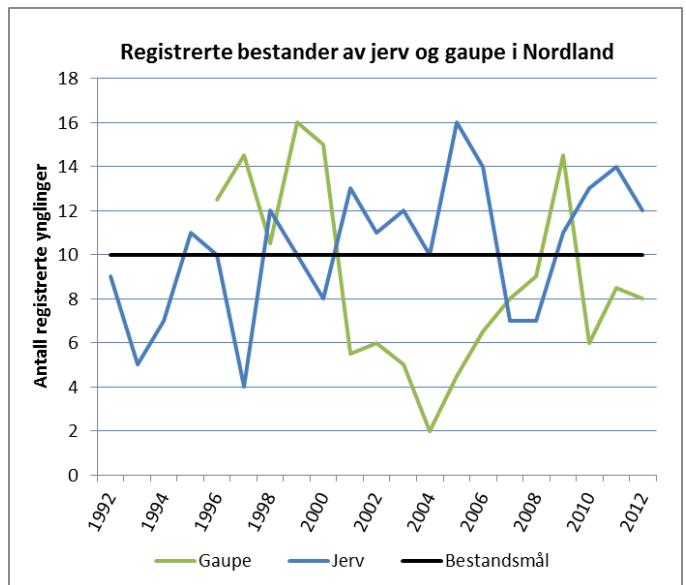
Størrelse på områdene for de enkelte rovviltartene:

- Prioriterte områder for gaupe er på ca 13500 km²
- Prioriterte områder for jerv er på ca 13500 km²
- Prioriterte områder for ynglende bjørn er på ca 4200 km².

Nemnda var tydelig på at utgangspunktet for arealdifferensieringa skulle være beitenæringenes arealbruk, og ikke de ulike roviltartenes arealbruk, biologi og adferd. Defineringen av prioriterte roviltområder tar derfor i liten grad hensyn til områdenes egnethet for de ulike roviltartene, og forvaltningsmessige utfordringer som følge av at de naturlig egna leveområdene for gaupe og bjørn i stor grad berører områder som er prioritert til sau og rein. Det er også i stor grad prioriterte beiteområder og kalvingsområder innenfor de naturlige leveområdene til jerven.

Bestandene av jerv og gaupe (målt som registrerte ynglinger) har de siste 20 årene svingt rundt dagens bestandsmål på 10 ynglinger, men med forholdsvis store svingninger.

En oversikt over registrerte jerveynglinger de siste 5 årene viser at 60-65 % av ynglingene ligger i prioriterte roviltområder. I løpet av de siste 5 årene er det kun ett år (2010) med tilstrekkelig antall ynglinger innenfor prioriterte roviltområder. For de andre årene med registrert bestand på eller over bestandsmålet, har man vært avhengig av å ha ynglinger i prioriterte beiteområder for å oppnå bestandsmålet. Slike ynglinger i prioriterte beiteområder er naturligvis konfliktfylte. Men også en stor andel av ynglingene som ligger i roviltområder vil påvirke viktige beiteområder på grunn av jervens naturlige arealbruk og den fragmenterte arealdifferensieringen som gjør at det ofte er prioriterte beiteområder nært opp til ynglinger i roviltområdene.

De siste 5 årene er det dokumentert 99 sporinger av gaupefamilier i Nordland (dette inkluderer sporinger som ut fra avstandsregler er vurdert å være samme familiegruppe). Kun 26 av disse er sporet i prioriterte gaupeområder (26 %), og nesten alle disse i umiddelbar nærhet til prioriterte beiteområder.

I løpet av årene 2006-2012 er det i alt påvist 24 ulike bjørner i Nordland. Kun ett DNA-treff er innenfor prioritert område for bjørn, de andre i prioriterte beiteområder.

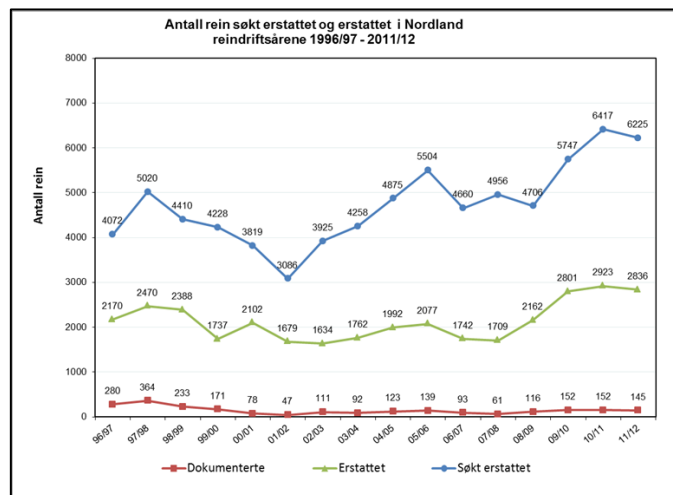
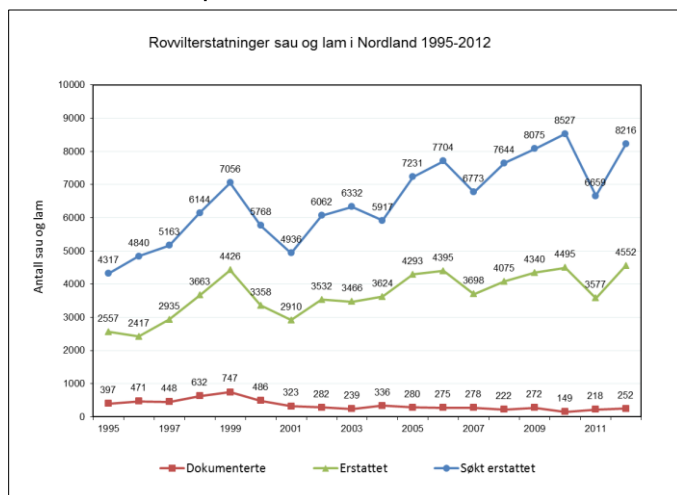
Når gjeldene lovverk stiller krav om at uttak ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, erfarer vi at gjeldende arealdifferensiering ikke gjør det mulig å bruke tilgjengelige virkemidler for uttak av rovilt på en slik måte at forekomsten av rovilt i prioriterte beiteområder i tilstrekkelig grad reduseres.

Tap oppstår i hovedsak innenfor prioriterte beiteområder, og det er en lav terskel for å innvilge skadefelling ved akutte tapssituasjoner. Videre prioriteres det kvoter for jakt og lisensfelling til deler av fylket med størst konflikter. Det er imidlertid ikke praktisk gjennomførbart å avgrense kvotejakt, lisensfelling eller skadefelling til prioriterte beiteområder fordi skillet mellom beiteområder og roviltområder er finmasket og skadegjører naturlig bruker store arealer. En betydelig andel av felte rovdyr er derfor felt innenfor prioriterte rovdyrområder. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig

å forvalte soneinndelingen tydelig. En slik situasjon er konfliktfylt og oppleves som uforutsigbar for beitenæringene.

Tap av sau og rein til rovvilt

Tall fra erstatningsoppkjørene for sau og rein drept av rovvilt i Nordland viser en utvikling med økte tap.

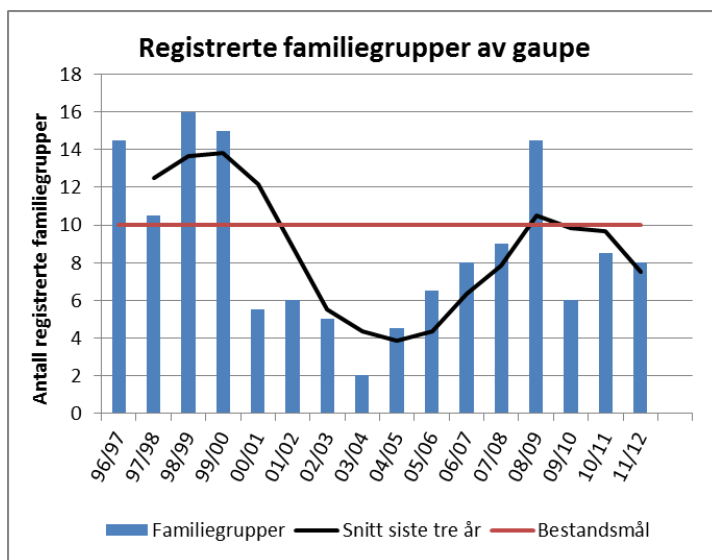
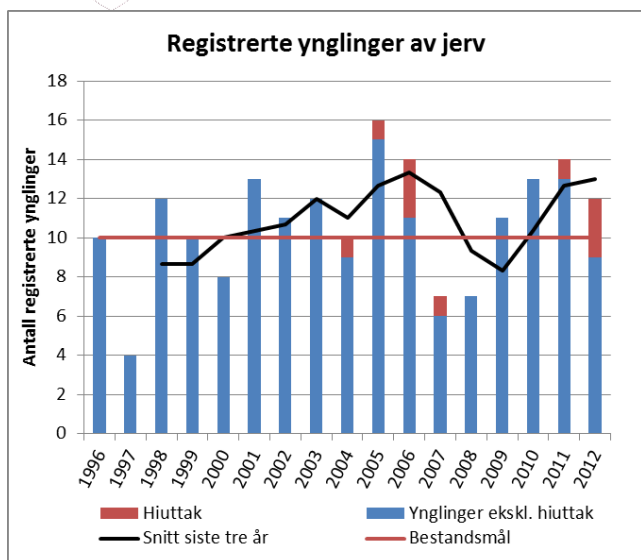
Bestandsregistreringer av rovvilt

Tabell: Antall registrerte jerveynglinger i de ulike delområdene i Nordland i 2010 – 2012. Kilde: Rovdata.

	2010	2011	2012	Snitt tre siste år	Delmål i f-plan
Ynglinger i Sørfylket	2	5	5	4	2
Ynglinger i Midtfylket	6	5	4	5	5
Ynglinger i Nord-fylket	5	4	3	4	3
Totalt ant. ynglinger	13	14	12	13	10

Tabell: Antall registrerte familiegrupper av gaupe i de ulike delområdene i Nordland i 2010 – 2012, samt minimum bestandsestimat basert på antall familiegrupper. Kilde: Rovdata.

	2010	2011	2012	Snitt tre siste år	Delmål i f-plan
Familiegrupper i Sørfylket	3	5	2	3,3	4
Familiegrupper i Midtfylket	2	2	3	2,3	3
Familiegrupper i Nord-fylket	1	1,5	3	1,8	3
Totalt ant. familiegrupper	6	8,5	8	7,5	10

Overvåkning av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. I løpet av årene 2006-2012 er det i alt påvist 24 ulike bjørner i Nordland. Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert høsten 2010 og høsten 2011, mens den andre (NO17) er registrert våren og sommeren 2012.

Ytterligere informasjon

Som grunnlag for drøftinger i nemnda har sekretariatet utarbeidet følgende bakgrunnsdokumenter som er lagt i ei egen mappe i Sharepoint:

- Kart over forekomsten av de ulike roviltartene sett forhold til dagens arealdifferensiering
- Kart over dokumenterte tap til rovilt sett forhold til dagens arealdifferensiering
- Kart over fordeling av sau på beite i Nordland (organisert beitebruk)
- Kart over fordeling av tapsprosent hos sau på beite i Nordland (organisert beitebruk)
- Sauenæringa i Nordland – oppdaterte tall og figurer
- Reindriftsnæringa i Nordland – oppdaterte tall og figurer

Sak 11/2013 Saker til drøfting / orientering:

a) **Orientering om ekstraordinære uttak**

Orientering legges fram i møte.

b) **Orientering om ynglere registrering av jerv og gaupe**

Orientering legges fram i møte.

c) **Orientering fra møte med region 6**

Den 29. april var leder i nemnda sammen med Øyvind Skogstad fra sekretariatet i Trondheim og møtte Rovviltnemnda for region 6. Vi hadde en times drøftinger om felles utfordringer i grenseområdene mellom forvaltningsregionene. Den direkte foranledningen til dette møtet, var et dialogmøte mellom Rovviltnemnda i Nordland og beitenæringene i Bindal, hvor nemnda ble oppfordret til større grad av samarbeid med Nord-Trøndelag.

Konkrete tema som ble tatt opp:

- Forvaltningsplanene for regionene, og graden av sammenfallende arealdifferensiering. I hovedsak er det sammenfallende arealdifferensiering. Region 6 er i ferd med å revidere planen. Region 7 vil drøfte en mulig oppstart med revisjon av planen.
- Samarbeid om kvotejakt på gaupe i grenseområdene på kysten og samarbeid om bestandsregistreringer av rovvilt. Vi har mottatt klare innspill fra beitenæringene om dette. Det ble vist til samarbeidsavtalen som vi har inngått med region 8. Sekretariatene for nemndene drøfter saken videre, og kommer med forslag til konkrete punkter det bør samarbeides om, og hvordan dette kan gjøres.
- Dialog mellom regionene framover. Alle var enige om at det bør være jevnlig kontakt mellom regionene, gjerne årlige møter. En god del av denne dialogen kan gå mellom sekretariatene

d) **Brev til nemnda**

Følgende brev til Rovviltnemnda er fortløpende lagt ut i Sharepoint, under mappen «Brev til nemnda»:

Dato	Fra	Til	Kopi	Tema
2013-03-08	Saltdal kommune	DN	Rovviltnemnda i Nordland	Klage på avslag på søknad om utvida gaupekvote
2013-03-11	Nordland Bonde- og Småbrukarlag	NJFF	Rovviltnemnda i Nordland	Vedr. rovviltseminaret på Saltstraumen
2013-03-13	DN	MD	Rovviltnemnda i Nordland	Oversendelser av klage på gaupekvote
2013-03-21	FM Troms		Rovviltnemnda i Nordland	Protokoll fra møte i Rovviltnemnda region 8
2013-03-24	SLF	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.		Brev fra SLF - Høring på forskrift om kompensasjon ved restriksjoner i bruk av utmarksbeite pga rovvilt
2013-04-06	Sagfjorden Sau og Geit	DN	Rovviltnemnda i Nordland	Brev om uttak av jerv
2013-04-08	MD	Saltdal kommune	Rovviltnemnda i Nordland	Avgjørelse av klage - utvidelse av gaupekvote i Saltdal
2013-04-08	DN	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.		Ekstraordinære uttak av jerv i Salten
2013-04-10	Hestmannen/ Strandtindene RBD	FM Nordland	Rovviltnemnda i Nordland	Brev om uttak av jerv
2013-04-11	MD		Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Oppnevning av nytt nemndsmedlem
2013-04-12	Ranen beitelag	DN	Rovviltnemnda i Nordland	Brev om uttak av jerv

2013-04-12	Lasken beitelag	DN	Rovviltnemnda i Nordland	Brev om uttak av jerv
2013-04-12	Bjørnådal og omegn beitelag	DN	Rovviltnemnda i Nordland	Brev om uttak av jerv
2013-04-23	Hamarøy kommune	FM Nordland		Brev om uttak av jerv
2013-04-24	FM Nordland	DN	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Oversendelse av klage på FKT-midler - Saltdal sausankerlag
2013-04-25	DN	Ranen beitelag	FM Nordland	Brev om uttak av jerv
2013-04-25	DN	Lasken beitelag	FM Nordland	Brev om uttak av jerv
2013-04-25	DN	Sagfjorden beitelag	FM Nordland	Brev om uttak av jerv
2013-04-26	FM Nordland	DN	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Oversendelse av klage på FKT-midler – beitebruker i Saltdal
2013-05-07	Saltdal kommune	DN	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Brev og uttalelse om rovviltsituasjonen
2013-05-10	DN	Hattfjelldal kommune	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Brev om uttak av jerv
2013-05-10	DN	Bjørnådal og omegn beitelag	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Brev om uttak av jerv
2013-05-10	DN	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.		Vedtak om ekstraordinært uttak av bjørn i Saltdal
2013-05-21	FM Nordland	Beitebruker i Hemnes	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Om rovdyr og beiteslipp i Hemnes

Sak 12/2013 Eventuelt

a) *Innspill fra Reindriftsforvaltninga om at nemnda drøfter muligheten for å arrangere et møte med områdestyret og reinbeitedistriktene i august/september.*

Se vedlegg 2. Saken drøftes i møtet.

b) *Revidert søknad fra Nordland Reindriftssamers Fylkeslag (NRF) om FKT-midler til roviltkoordinator i reindriffta.*

Rovviltnemnda ba i møte 1/2013 i forbindelse med fordeling av FKT-midlene, om at søknaden fra NRF om roviltkoordinator prioriteres opp ved at det settes av en ramme på kr 130 000,-, men hvor en ny vurdering av søknaden skjer på bakgrunn av kontakt med søker om aktuelle tiltak i prosjektet. Fylkesmannens nye vurdering av saken skal forelegges nemnda før vedtak fattes.

Etter en dialog med NFR har vi nå mottatt en revidert prosjektbeskrivelse hvor det framgår at prosjektet i større grad skal arbeide med å finne gode tapsforebyggende tiltak i næringa, samt å bidra til at slike tiltak gjennomføres på best mulig måte (vedlegg 3).

Sekretariatet vurderer at det innenfor gjeldende regelverk kan gis tilskudd til nevnte prosjekt. Rapportering må synliggjøre at FKT-midlene er brukt til tiltak i prosjektet i samsvar med gjeldende regelverk. Prosjektet kan med fordel bli oppfordret til å presentere sine resultater for Rovviltnemnda mot slutten av året.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Monica Andreassen Iveland
landbruksdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Referat fra møte 1/2013
2. Innspill fra Reindriftsforvaltninga om møte mellom nemnda, områdestyret og distriktene
3. Revidert søknad fra Nordland Reindriftssamers Fylkeslag om FKT-midler til rovviltkoordinator i reindriften.